

Att stå på folkets sida, Svensk Kyrkotidning nr 4, 2012

När jag var ung student och stipendiat vid Hebrew University i Jerusalem, skrev jag ett paper om Mose dialog med Gud, då denne bestämt sig för att förgöra folket (2 Mosebok kap 33). I arbetet använde jag mig av de västerländska exegeter och kommentatorer jag redan var van att göra bruk av från mina studier vid teologiska fakulteten i Uppsala. Alltså skrev jag om hur Mose tar folkets synd på sig och ber Gud att ta honom istället för de andra som ett ställföreträdande lidande. Mose blir därmed en förebådande gestalt till Jesus i påskens Jerusalem (Vilket jag inte skrev men nog tänkte).

Aldrig har jag fått en uppsats tillbaka rättad med så mycket röd text i marginalen. Min lärare, som var bibelforskare och medlem i den israeliska fredsrörelsen Oz veshalom, höll inte inne med orden:

"Är du så förblindad av din egen kulturkrets att du inte ser vad som händer i berättelsen. Mose erbjuder sig inte att dö i folkets ställe. Han ställer sig på folkets sida och säger till Gud; Vill du döda dem så får du ta mig också".

Det blev ett viktigt ögonblick för mig. Från den dagen började jag läsa Bibeln med öppnare ögon och fick också en ny syn på relationen mellan människa och Gud, men också vad försoningen innebär. Det är inte Mose som blir ett med Gud och ställer människorna utanför. Det är Mose som blir ett med folket och som tar Gud med sig dit.

Påskens drama som en försoning är en blodig och våldsamt uppgörelse. Så måste det vara. Utan påskens brutala händelse blir Bibeln och religionen en banal och sötsliskig självhjälpsbok. För människor har lidit och lider fortfarande i det onda vi ständigt tillfogar varandra. I skrivandets ögonblick visar nyheter på nätet barn och vuxna i Syrien som fått halsarna avskurna i sin dröm om den arabiska våren. År 33 e Kr var också en dröm om palestinsk vår som till synes slutar med död och förintelse. Men det är inte en intern gudsuppgörelse. Det är Gud som människa. Gud som står på folkets sida, som väljer människan.

Försoningen är därmed att Gud och människa står sida vid sida mot våld, brutalitet och omänsklighet. Försoning är att söka en framtid efter det att katastrofen är ett faktum. En uppståndelse efter nederlag och ond bråd död.

Som psykoterapeut möter jag nästan varje vecka någon som i sitt liv inte kan försonas med händelser, relationer och konflikter. Som kräver sin rätt, hämnd och vedergällning utan att någonsin bli nöjd och lugnad. Oförsonligheten är vår största fiende eftersom den enbart föder nytt våld, nytt ältande och ny oförsonlighet. Den som är oförsonlig söker ingen uppståndelse och framtid, bara hämnd.

Det är som om också Gud lärde sig något på Sinai, av en människa. När Gud så själv blir människa är valen och perspektiven så självklara. På människans sida, mot människans våld och förtryck.

Den juridiska privata gudsuppgörelsen som lämnar människan utanför har jag ingen förståelse för. Lika lite som min lärare vid Hebrew University hade det. Men det utesluter inte på något sätt det våldsamma dramat som äger rum i påskens Jerusalem som någon centralt viktigt för vår kristna tro. Det vore att vända ryggen mot de kristna och muslimska vänner som nu i samma region ropar efter frihet, framtid och förnuft.

Jakob Carlander

Leg psykoterapeut, teologie licentiat